
Analiza matematyczna 3

Pochodna funkcji

pierwsza pochodna:

$x'[t]$

$x'[t]$

`Derivative[1][x][t]`

$x'(t)$

`D[x[t], t]`

$x'(t)$

7. pochodna:

`Derivative[7][x][t]`

$x^{(7)}(t)$

`D[x[t], {t, 7}]`

$x^{(7)}(t)$

pochodne funkcji wielu zmiennych:

`D[x[t1, t2], t1]`

$x^{(1,0)}(t1, t2)$

`Derivative[1, 0][x][t1, t2]`

$x^{(1,0)}[t1, t2]$

`D[x[t1, t2], {t1, 2}, {t2, 3}]`

$x^{(2,3)}(t1, t2)$

`Derivative[2, 3][x][t1, t2]`

$x^{(2,3)}(t1, t2)$

Równania różniczkowe

Przykłady równań:

a)

$$x'[t] - 5 * x[t] == 1$$

$$x'(t) - 5 x(t) = 1$$

b)

$$x''[t] + 4 x[t] == 7$$

$$x''(t) + 4 x(t) = 7$$

c) układ równań

$$\{x1'[t] == x1[t] - 2 x2[t], x2'[t] == x1[t] - x2[t]\}$$

$$\{x1'(t) = x1(t) - 2 x2(t), x2'(t) = x1(t) - x2(t)\}$$

d) równanie z warunkiem początkowym

$$\{x'[t] - 5 * x[t] == 1, x[0] == 5\}$$

$$\{x'(t) - 5 x(t) = 1, x(0) = 5\}$$

DSolve

? DSolve

DSolve[eqn, y, x] solves a differential equation for the function y, with independent variable x.

DSolve[eqn, y, {x, xmin, xmax}] solves a differential equation for x between xmin and xmax.

DSolve[{eqn1, eqn2, ...}, {y1, y2, ...}, ...] solves a list of differential equations.

DSolve[eqn, y, {x1, x2, ...}] solves a partial differential equation. >>

Przykłady

a)

`DSolve[x'[t] - 5 * x[t] == 1, x[t], t]`

$$\left\{ \left\{ x(t) \rightarrow c_1 e^{5t} - \frac{1}{5} \right\} \right\}$$

b)

`DSolve[x''[t] + 4 x[t] == 7, x[t], t]`

$$\left\{ \left\{ x(t) \rightarrow c_2 \sin(2t) + c_1 \cos(2t) + \frac{7}{4} \right\} \right\}$$

Zadanie 1

Rozwiąż równania różniczkowe:

a) $2x'(t) + x(t) = 0$

b) $x''(t) - 6x'(t) + 13x(t) = 0$

c) $t^3 x'''(t) + 2t^2 x''(t) - tx'(t) + x = 12t^2$

Układ równań

Przykład

`DSolve[{x1'[t] == x1[t] - 2 x2[t], x2'[t] == x1[t] - x2[t]}, {x1[t], x2[t]}, t]`

$$\left\{ \left\{ x_1(t) \rightarrow c_1 (\sin(t) + \cos(t)) - 2c_2 \sin(t), x_2(t) \rightarrow c_1 \sin(t) + c_2 (\cos(t) - \sin(t)) \right\} \right\}$$

Zadanie 2

Rozwiąż układy równań:

a) $x'(t) = x(t) + 3y(t)$

$$y'(t) = 5x(t) + 3y(t)$$

b) $x''(t) = 4y(t) + e^t$

$$y''(t) = 4x(t) - e^t$$

Równanie z warunkiem początkowym

Przykład

`DSolve[{x'[t] - 5 * x[t] == 1, x[0] == 5}, x[t], t]`

$\{x'(t) - 5x(t) = 1, x(0) = 5\}$

Zadanie 3

Rozwiąż równania różniczkowe z warunkiem początkowym

a) $x'(t) = 4(t^2 + 1)$, $x(\pi/4) = 1$

b) $t x'(t) + x(t) = e^t$, $x(1) = 2$

c) $L \frac{dJ}{dt} + R J(t) = \mathcal{E}$, $J(0) = J_0$

Zad 4

Rozwiąż równanie ruchu z siłą harmoniczną i z tłumieniem

$$\frac{d^2 x}{dt^2} + 2b \frac{dx}{dt} + \omega^2 x = 0$$

z warunkami początkowymi $x(0) = 0$, $x'(0) = 1$

Zapisz rozwiązanie w postaci funkcji $x[t, b, \omega]$

narysuj wykres x od t :

- dla $b=8$, $\omega=4$

- dla $b=1$, $\omega=8$

- dla $b=3=\omega$ (najpierw policz granice funkcji x gdy $\omega \rightarrow b$)

Zad 5

Rozwiąż równanie ruchu z siłą harmoniczną, z tłumieniem i z siłą wymuszającą

$$(d^2 x)/dt^2 + 2b x' + \omega^2 x == F \sin[\Omega t]$$

z warunkami początkowymi $x(0)=0$, $x'(0)=1$

Zapisz rozwiązanie w postaci funkcji $x[t, b, \omega, F, \Omega]$

Narysuj wykresy od t dla $\Omega = \text{CzestoscRez}[b, \omega]$
gdzie

$$\text{CzestoscRez}[b, \omega] = \text{Sqrt}[\omega^2 - 2 b^2]$$

Narysuj wykres x od t :

- dla $b=0.1$, $\omega=8$, $F=1$ (słabe tłumienie)
- dla $b=2$, $\omega=8$, $F=1$ (silne tłumienie)

Wrońskian

In[16]:=

? Wronskian

Wronskian[{ $y_1, y_2, \dots$ }, x] gives the Wronskian determinant for the functions $y_1, y_2, \dots$ depending on x .
Wronskian[eqn, y, x] gives the Wronskian determinant for the basis of the solutions of the linear differential equation eqn with dependent variable y and independent variable x .
Wronskian[$eqns, \{y_1, y_2, \dots\}, x$] gives the Wronskian determinant for the system of linear differential equations $eqns$. >>

Przykład

$$x''(t) + 2 x'(t) + x(t) = 0$$

In[1]:= `roz = DSolve[ x''[t] + 2 x'[t] + x[t] == 0, x[t], t]`

Out[1]= $\{\{x(t) \rightarrow c_1 e^{-t} + c_2 e^{-t} t\}\}$

In[2]:= `f1[t_] = x[t] /. roz[[1, 1]] /. {C[1] -> 0, C[2] -> 1}`

Out[2]= $e^{-t} t$

In[3]:= `f2[t_] = x[t] /. roz[[1, 1]] /. {C[1] -> 1, C[2] -> 0}`

Out[3]= e^{-t}

In[5]:= `Wronskian[{f1[t], f2[t]}, t]`

Out[5]= $-e^{-2t}$

Zad 6

rozwiąż równania i znajdź wronskiany rozwiązań:

a) $t^2 x''(t) + 3t x'(t) + x(t) = 0$

b) $(1 - t^2)x'' - 2t x'(t) + n(n+1)x(t) = 0$

c) $t^2 x'' - 2t x'(t) + (t^2 - 1)x(t) = 0$

Równanie Legendre'a i wielomiany Legendre'a

Zad 7

Dla równania z zad 6 punkt b)

$$(1 - t^2)x''(t) - 2t x'(t) + n(n+1)x(t) = 0$$

wypisz rozwiązania dla n od 0 do 5 przy pomocy pętli Do

Przykład użycia pętli Do

```
Do[
  Print[Subscript[i, n], "=", n], {n, 0, 5}
]
```

$i_0=0$

$i_1=1$

$i_2=2$

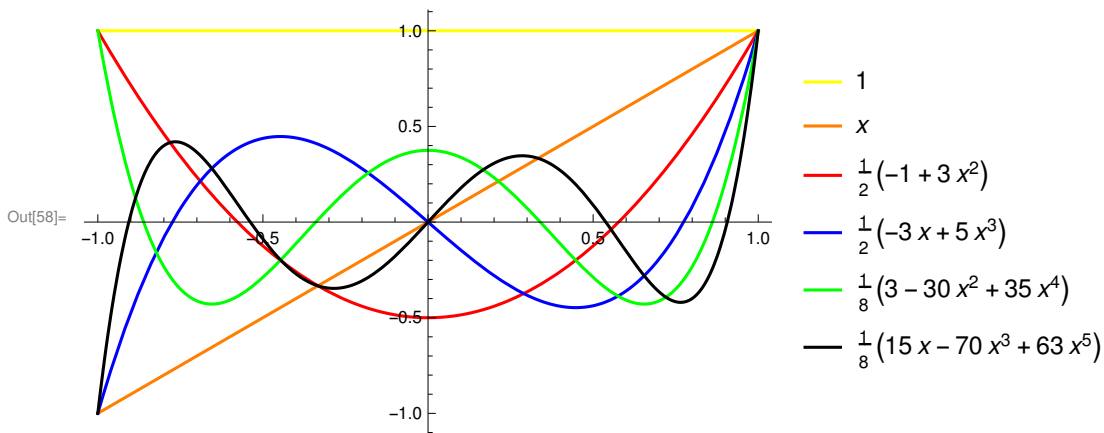
$i_3=3$

$i_4=4$

$i_5=5$

Zad 8

Narysuj wielomianu Lagrandre'a od $n=0$ do $n=5$

Zad 9

Rozwiązać równanie rekurencyjne przy pomocy RSolve :

$$(n + 1) a_{n+1} = (2n + 1) t a_n - n a_{n-1}$$

In[36]= ? RSolve

RSolve[eqn, a[n], n] solves a recurrence equation for a[n].
 RSolve[{eqn1, eqn2, ...}, {a1[n], a2[n], ...}, n] solves a system of recurrence equations.
 RSolve[eqn, a[n1, n2, ...], {n1, n2, ...}] solves a partial recurrence equation. >>

Stowarzyszone funkcje Legendre'a

Zad 10

Rozwiązać stowarzyszone równanie Legendre'a

$$(1 - t^2)x'' - 2t x'(t) + n(n+1)x(t) - m^2/(1-t^2)x(t) = 0$$

$n=0,1,2,3\dots$

$m=0,1,\dots,n$

wypisz kilka pierwszych funkcji

LegendreP[n,m,t]

oraz

LegendreP[n,m,Cos[z]] , z założeniem $0 < z < \pi$